

Porvoon Kulttuuripolku

Kulttuurikasvatussuunnitelma lasten varhaiskasvatukseen ja
perusopetukseen

Voimassa 1.8.2024 alkaen

Elinvoimalautakunnan hyväksymä 14.5.2024
Kasvun ja oppimisen lautakunnan hyväksymä 25.4.2024

Sisällys

Johdanto	3
1.1 Suunnitelmallisen kulttuurikasvatuksen taustaa	3
1.2 Kulttuurikasvatus Porvoossa 2001–2023.....	3
1.3 Kulttuurin ja taiteen Porvoo.....	3
1.4 Lapsen tasapainoinen kasvu	4
Kulttuuripolku	4
2.1 Kulttuurikasvatussuunnitelman päämäärä	5
2.2 Toiminnan tavoitteet	5
2.3 Kulttuuripolku lasten varhaiskasvatukseen, esiopetukseen ja perusopetukseen.....	6
Kulttuuripolku tukee kaupunkistrategiaa	7
3.1 Kuntien kulttuuritoimintalaki	7
Yhteistyö	8
4.1 Kulttuuripolku-ohjausryhmä	8
4.2 Koordinaattori: kulttuuripalvelut	8
4.3 Lapsen ja nuoren osallisuus	9
Toiminnan arviointi ja kehittäminen	9
Hyödyllisiä linkkejä	10
Taulukko 1 Esimerkki vuoden 2023 Kulttuuripolku-ohjelmasta	11
Liite 1 Kulttuuripolku toimijat ja oppimisympäristöt	

Johdanto

1.1 Suunnitelmallisen kulttuurikasvatuksen taustaa

Kulttuurikasvatussuunnitelmien taustalla vaikuttaa Suomessa Lastenkulttuuripoliittinen ohjelmaehdotus (2014), jonka mukaan niin valtion tasolla kuin kunnissa lasten ja nuorten kulttuuriset oikeudet tulee vakiinnuttaa rakenteelliseksi osaksi kaikkea kulttuuritoimintaa. Suunnitelmallista kulttuurikasvatusta tukevat Suomen lastenkulttuurikeskusten liitto ja Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seura ry. Ne toimittavat ja ylläpitävät yhteistä Kulttuurikasvatussuunnitelma.fi-sivustoa ja järjestävät valtakunnallisia tapahtumia. Suomen lastenkulttuurikeskusten liiton toimijat ovat valtakunnallisia asiantuntijoita kulttuurikasvatussuunnitelmien laadinnassa.

Suomessa kunnat laativat omaan paikalliseen kulttuuriin ja sen ominaispiirteisiin pohjautuvan kulttuurikasvatussuunnitelman. Kulttuurikasvatussuunnitelmien sisällöissä on siten alueellista vaihtelua. Kulttuurikasvatussuunnitelmat laaditaan ja toteutetaan jokaisessa kunnassa tai alueella omien resurssien mukaan. Suunnitelma voi ulottua varhaiskasvatuksesta toisen asteen koulutukseen saakka. Suunnitelman ei myöskään ole tarkoitus pysyä samanlaisena, ja toivottavaan onkin, että suunnitelma muuttuu ja kehittyy vuosien mittaan.

1.2 Kulttuurikasvatus Porvoossa 2001–2023

Porvoossa suunnitelmallinen lasten kulttuurikasvatus yhdessä perusopetuksen kanssa alkoi, kun Porvoon kulttuurikoulu aloitti toimintansa vuonna 2001. Vuonna 2016 perusopetuksen oppilaille alettiin järjestää kulttuurikasvatusta nimellä Kultis ja varhaiskasvatuksessa oleville lapsille vuonna 2019 nimellä Mini-Kultis. Toimintaa on kehitetty yhteistyössä jatkuvasti. Suunnitelmien laadinnassa ja toteutuksessa olivat vuosina 2016–2023 mukana kaikki Porvoon kaupungin kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden palvelualueet: kulttuuri-, kirjasto-, liikunta- ja nuorisopalvelut, Porvoon taidekoulu, Porvoonseudun musiikkiopisto ja Porvoon kansalaisopisto. Niiden lisäksi mukana olivat Porvoon luontokoulu ja yksityiset Porvoon museo ja Teatteri Soittorasias.

1.3 Kulttuurin ja taiteen Porvoo

Porvoo tarjoaa lapsille ja nuorille monipuolisen ja ainutlaatuisen mahdollisuuden oppia ja kokea taidetta, kulttuuria ja kulttuuriperintöä. Porvoossa on runsaasti ympäristöjä, joissa voi oppia ja kokea uutta. Porvoolle ovat ominaisia muun muassa kaksikielisyys ja sen myötä suomen- ja ruotsinkielinen kulttuuri, historiallisesti monikerroksinen vanha kaupunkiympäristö, saaristokulttuuri, kuvataiteen vahva perinne, taiteen ja kulttuurin historialliset suurnimet sekä kulttuuritoimijoiden suuri määrä. Porvoo on myös itäisen Uudenmaan keskeisin ja suurin alueellinen kulttuuritoiminnan kokoaja. Kaupungissa toimii useita taiteen ja kulttuuriperinnön ammattilaisia, jotka tarjoavat kiinnostavia sisältöjä myös lastenkulttuuriin.

1.4 Lapsen tasapainoinen kasvu

Taiteella ja kulttuurilla on merkittävä rooli jokaisen lapsen ja nuoren kehityksessä ja kasvussa. Lastenkulttuurilla voidaan vaikuttaa elinikäisiin tottumuksiin hyödyntää taidetta ja kulttuuripalveluita. Luovuuteen ja itseilmaisuun kannustava kulttuurikasvatus luo myös pohjaa yhteiskunnan sivistykselliselle kasvuille. Lapset ja nuoret saavat kulttuurista ja taiteesta elämyksiä, onnistumisen kokemuksia sekä välineitä elämänhallintaan. Lisäksi kulttuuri ja taide opettavat monia taitoja, kuten luovuutta, rohkeutta, empatiaa ja kriittistä ajattelua, joita voidaan hyödyntää monilla elämän osa-alueilla. Taide, kulttuuri ja kulttuuriperintö antavat lapselle ja nuorelle välineitä oman identiteetin muodostamiseen.

Kuitenkin vain osa lapsista ja nuorista pääsee vapaa-ajalla nauttimaan monipuolisista kulttuurikokemuksista. Tämä voi johtua esimerkiksi huoltajien sosioekonomisesta tilanteesta, perheen vähäisestä kiinnostuksesta tai tietämyksestä kulttuuri- ja taidesisällöistä. Kulttuurikasvatus ja kulttuurikasvatussuunnitelma ovat tarpeellisia, jotta taide ja kulttuuri ovat osana jokaisen lapsen ja nuoren arkea, ja jotta jokainen lapsi ja nuori saa hyvän pohjan ja elämänmittaisen yhteyden taiteeseen ja kulttuuriin. Suunnitelmallinen kulttuurikasvatus kasvattaa taiteen tulevia yleisöjä ja tekijöitä, mikä kartuttaa luovuuden määrää sekä paikallisesti että yhteiskunnassa.

Kulttuuripolku

Kulttuuripolku on Porvoon kaupungin kulttuurikasvatussuunnitelma, joka takaa tasavertaisen kulttuuri-, taide- ja kulttuuriperintökasvatuksen osana lapsen ja nuoren kasvua ja oppimista. Se pohjautuu Porvoon omaan kulttuuritarjontaan ja -perintöön, taiteen ja taidekasvatuksen sisältöihin ja menetelmiin sekä lasten ja nuorten itsensä luomaan kulttuuriin.

LAPSEN OIKEUS

OMA IDENTITEETTI

TASAVERTAISUUS

PAIKALLISUUS

YHTEISTYÖ

Tammikuusta 2024 alkaen Kulttuuripolku-palveluiden tuottajina ovat Porvoon kaupungin kulttuuripalvelut, Taideoppilaitos, kirjastopalvelut ja Porvoon museo. Kulttuuripolku korvaa aikaisemman Mini-Kultis ja Kultis-toiminnan.

Kaikki Kulttuuripolku-toimijat ovat yhteistyössä vastuussa lasten ja nuorten kulttuurikasvatuksen tasavertaisesta toteutumisesta. Kulttuuripolku toimijoita ovat Porvoon kaupungin varhaiskasvatus ja perusopetus yhdessä kulttuuripalveluiden, Taideoppilaitoksen, kirjastopalveluiden ja Porvoon museon kanssa. Kulttuuripolku toimijat sekä oppimisympäristöt on esitelty laajemmin liitteessä 1.

Yhteistyössä suunniteltu toiminta on jatkuvaa, tavoitteellista ja tarjotaan kahdella kielellä. Kulttuuripolku-ohjelmalle on määritelty selkeät tavoitteet ja toimenpiteet, joiden avulla kulttuuri-, taide- ja kulttuuriperintökasvatus täydentää lapsen varhaiskasvatusta ja perusopetusta Porvoossa.

Lapsille ja nuorille tuottavat Kulttuuripolun rinnalla ohjelmaa myös muut kaupungin palvelualueet sekä muut kaupungissa toimivat kulttuurialan toimijat. Kulttuuripolku-palveluiden tuottajat kantavat kuitenkin yhteistyössä vastuun siitä tavoitteellisesta ja suunnitelmallisesta kulttuurikasvatuksesta, joka täydentää varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen sisältöjä.

Muita varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen ryhmille tarjolla olevia palveluita ovat:

- Porvoon luontokoulu – ohjelma päiväkotij- ja peruskouluikäisille
- liikuntapalvelut – ohjelma päiväkotij- ja peruskouluikäisille
- nuorisopalvelut – ohjelma peruskouluikäisille

2.1 Kulttuurikasvatussuunnitelman päämäärä

Kulttuurikasvatussuunnitelman päämäärä on kasvattaa aktiivisia, luovia ja itseänsä vapaasti ilmaisevia lapsia ja nuoria, jotka osallistuvat ympärillään olevaan maailmaan, ja sen kulttuurin luomiseen.

2.2 Toiminnan tavoitteet

Kulttuuripolku-kulttuurikasvatussuunnitelman tavoitteet ovat:

- Antaa jokaiselle varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen osallistuvalla porvoolaisella lapsella ja nuorella tasavertaiset mahdollisuudet osallistua ja tutustua eri taiteen ja kulttuurin lajeihin sekä kulttuuriperintöön osana koulu- tai päiväkotipäivää.
- Tukea demokratiaan kasvamista ja oppilaan hyvinvointia osallisuuden ja identiteetin vahvistumisen kautta.
- Varmistaa lapsen ja nuoren oikeus saada opetusta eri taiteen, kulttuurin ja kulttuuriperinnön aloilta.
- Vahvistaa yhteistyötä eri kulttuuritoimijoiden sekä perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen välillä.
- Toiminta on tavoitteellista ja tarjotaan kahdella kielellä.

Jokaisella lapsella ja nuorella on oikeus taiteeseen ja kulttuuriin. Tavoite lasten ja nuorten tasavertaisesta kulttuurikasvatuksesta perustuu ihmisoikeuksiin. Ihmisoikeudet ovat kaikille ihmisille yhtäläisesti kuuluvia oikeuksia, jotka on määritelty kansainvälisissä ihmisoikeussopimuksissa. Kaikki ihmisoikeudet koskevat myös lapsia ja nuoria. Jokaisella lapsella ja nuorella tulisi olla oikeus osallistua paikalliseen kulttuuri- ja taide-elämään.

Tasavertainen kulttuurikasvatus toteutuu käytännössä parhaiten päiväkotii- tai koulupäivän yhteydessä.

2.3 Kulttuuripolku lasten varhaiskasvatukseen, esiopetukseen ja perusopetukseen

Jokainen varhaiskasvatukseen, avoimeen varhaiskasvatukseen, esiopetukseen tai perusopetukseen osallistuva lapsi on oikeutettu yhteen Kulttuuripolku-palveluun lukuvuoden aikana. Lukuvuoden Kulttuuripolku-ohjelma kirjataan päiväkodin ja koulun vuosisuunnitelmaan, joka tekee kulttuurikasvatustyöstä tavoitteellista. Kulttuuripolku-kulttuurikasvatus täydentää varhaiskasvatussuunnitelmaa, esiopetussuunnitelmaa sekä paikallista perusopetuksen opetussuunnitelmaa.

Kulttuuripolku osoittaa jokaiselle varhaiskasvatuksessa, esiopetuksessa ja perusopetuksessa olevalle ikäryhmälle tietyn yhden taiteenlajin, kulttuurikohteen tai -kokemuksen. Ohjelma vaihtelee lukuvuosittain. Sisällöt suunnitellaan vuosittain ja toiminnassa voidaan hyödyntää varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen lukuvuositeemaa. Kaudella 2023–2024 se on monilukutaito ja hyvinvointi (mm. kiusaamisen ehkäisy, vuorovaikutustaitojen ja mielen-terveyden edistäminen, osallisuuden varmistaminen).

Kulttuuripolku-toimintamuotoja voivat olla:

- Kulttuuriin, taiteeseen ja kulttuuriperintöön tutustuminen vierailuna tai kokemuksena.
- Työskentely työpajassa.
- Oheismateriaalin käyttö.
- Teosten esille tuominen ja jakaminen ryhmässä.
- Arviointi ja palaute.

Taulukkoliitteessä 1 (s. 11) on esimerkki kuluneen lukuvuoden 2023 ohjelmasta, jossa on mainittu vain tulevan Kulttuuripolku-kulttuurikasvatussuunnitelman ohjelman tuottajat.

Kaikille perusopetukseen osallistuvien lasten yhteisen kulttuurikasvatuksen kautta turvataan ja vahvistetaan perusopetuksen opetussuunnitelman tavoitteiden saavuttamista ja sisältöjen oppimista. Lukuvuoden ohjelma tarjoaa opettajalle välineitä niin oppilaan monialaiseen kuin ainekohtaiseen oppimiseen. Kulttuurikasvatus palvelee erityisesti opetussuunnitelman laaja-alaisen osaamisen tavoitteita, kuten ajattelua ja oppimaan oppimista (L1), kulttuurista osaamista, vuorovaikutusta ja ilmaisua (L2), monilukutaitoa (L4) sekä osallistumista, vaikuttamista ja kestävän tulevaisuuden rakentamista (L7).

Kulttuurikasvatus tarjoaa syvällisiä mahdollisuuksia monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin ja ilmiöopetukseen. Kouluille avautuu mahdollisuus tehdä yhteistyötä taide- ja kulttuuritoimijoiden kanssa, jakaa asiantuntijuutta ja ideoita ja kehittää näin opetusta. Opetussuunnitelma edellyttää monipuolisia oppimisympäristöjä ja työtapoja. Retket koulun ulkopuolelle ja kulttuurikasvatuksessa käytetyt työtavat, joita ei voi toteuttaa luokassa, varmistavat

pedagogiikan monipuolisuuden. Toisaalta yhteinen, koordinoitu Kulttuuripolku vakiinnuttaa taide- ja kulttuurisisältöjä koulun arkeen ja helpottaa näin opettajan työtä.

Kulttuuripolku tukee kaupunkistrategiaa

Kulttuurikasvatussuunnitelma tukee Porvoon kaupungin strategian 2030 ja Porvoon kulttuuriohjelman 2030 toteutumista. Kulttuurikasvatussuunnitelma tukee kaupunkistrategian neljää kärkeä: suosituin kotikaupunki, paras arkenakin, kaupunkielämän sykkettä ja ilmasto-tekosten kaupunki.

Toimiva kulttuurikasvatussuunnitelma on Porvoon kaupungin vetovoimatekijä.

- Pysyvänä toimintana kulttuurikasvatussuunnitelmalla on merkitystä elinvoiman alueelliselle kehittymiselle.
- Ohjelman sisällöt vaihtelevat vuosittain Porvoon kulttuuritarjonnan mukaan.
- Kulttuurinen kestävyys. Kulttuuripolku edistää kulttuuriperinnön ylläpitämistä ja käyttöä sekä paikallista identiteettiä tukevaa ja kehittävää toimintaa.
- Kulttuurikasvatussuunnitelmassa hyödynnetään koko kaupunkia oppimisen ja kulttuurikasvatuksen ympäristönä ja kannustetaan vahvaan yhteistyöhön eri taide- ja kulttuurialojen ja oppilaitosten välillä.
- Suunnitelmassa kulttuuri-, taide- ja kulttuuriperintökasvatuksen kenttää katsotaan lapsen näkökulmasta, ja toiminta suunnitellaan kunkin ikäryhmän ehdoilla erikseen.
- Kulttuurikasvatuksen avulla voidaan lisätä lasten tietoisuutta ympäristön tilasta ja mahdollisuuksista tehdä kestäviä valintoja.

3.1 Kuntien kulttuuritoimintalaki

Kulttuuripolku noudattaa lakia kuntien kulttuuritoiminnasta, joka tuli uudistuneena voimaan vuonna 2019. Kuntien kulttuuritoimintalaki velvoittaa Porvoon kaupungin omia kulttuuritoimijoita toiminnan tasavertaiseen suunnittelemiseen ja toteuttamiseen. Toimintaa tulee uudistuneen kuntalain mukaan järjestää tasapuolisesti kaikille ikäryhmille. Kulttuuripolku toteuttaa näin ollen kuntien kulttuuritoimintalain tavoitteita ja laissa määriteltyä kunnan tehtävää edistämällä kaikkien porvoolaisten lasten yhdenvertaisia mahdollisuuksia kulttuurin ja taiteen kokemiseen sekä tukemalla lasten mahdollisuuksia osallistua taiteen tekemiseen ja kokemiseen.

Yhteistyö

4.1 Kulttuuripolku-ohjausryhmä

Kulttuurikasvatussuunnitelman koordinoinnista vastaa Porvoon kaupungin kulttuuripalvelut. Toiminta perustuu kuitenkin tiiviille yhteistyölle, jota toteutetaan Kulttuuripolku-ohjausryhmässä.

Kulttuuripolku-ohjausryhmän tehtävänä on suunnitella, laatia, toteuttaa, arvioida sekä kehittää Porvoon varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen sekä kulttuuripalveluiden, Taideoppilaitoksen (Porvoon taidekoulun, Porvoonseudun musiikkiopiston), kirjastopalveluiden ja Porvoon museon yhteistä kulttuurikasvatustoimintaa. Ohjausryhmä ottaa työssään huomioon, että kulttuurikasvatussuunnitelma täydentää paikallista varhaiskasvatussuunnitelmaa ja opetussuunnitelmaa ja niiden toteuttamista. Kulttuuripolku-ohjausryhmä kokoontuu vuosittain 3–4 kertaa.

Ohjausryhmä vastaa lasten tasavertaisen kulttuurikasvatuksen toteutumisesta Porvoossa Kulttuuripolku-palvelukokonaisuuden keinoin. Ohjausryhmä koordinoi palvelutarjontaa. Toiminta on vuodesta toiseen jatkuvaa ja suunnitelmallista ja sen tavoitteiden toteutumista seurataan. Toimintaa tarjotaan kahdella kielellä. Palvelujen järjestäjät vastaavat talousarvion puitteissa omasta toiminnastaan. Kuljetukseen varatut määrärahat ovat 1.1.2024 alkaen osana kasvun ja oppimisen talousarviota. Sen myötä Kulttuuripolku-ohjelmaan varatut kuljetusmäärärahat ovat osana koulujen budjetteja.

Toteutunutta toimintaa arvioidaan ohjausryhmässä palautteen, tilastojen ja vuosittaisten teemojen perusteella. Porvoon kulttuurikasvatussuunnitelma päivitetään tarpeen mukaan lautakunnissa.

4.2 Koordinaattori: kulttuuripalvelut

Kulttuuripolku-ohjelman suunnittelun, toiminnan ja arvioinnin toteutusta koordinoi kulttuuripalvelut ja tehtävään erikseen nimetty koordinaattori. Koordinaattori on yhteyshenkilö ohjausryhmän sekä laajemmin varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen välillä. Koordinaattori vastaa toiminnan yhteisestä viestinnästä ja sen kehittämisestä.

Kuntien kulttuurilaki velvoittaa, että lain tavoitteiden ja tehtävien toteuttamiseksi sekä kunnan kulttuuritoiminnan kehittämiseksi tuotetaan tietoa ja arvioidaan toimintaa. Yhteistyössä koordinaattori kokoaa tietoa sekä koordinoi suunnitelman kehittämistä.

Koordinaattori on Porvoon kaupungin yhteyshenkilö kulttuurikasvatuksen valtakunnallisissa verkostoissa.

4.3 Lapsen ja nuoren osallisuus

Kulttuuripolun lukuvuosittain vaihtuvassa ohjelmassa porvoalaiset lapset ja nuoret nähdään aktiivisina toimijoina. Lasten ja nuorten mielipiteitä ja heidän tuottamaansa taidetta arvostetaan. Heidät nähdään tärkeänä tulevaisuuden taide- ja kulttuuriyleisönä sekä aktiivisina osallistujina ympärillään olevaan yhteiskuntaan. Kulttuuripolun suunnittelussa, toteuttamisessa ja kehittämisessä otetaan huomioon lasten ja nuorten toiveet sekä palaute. Lasten ja nuorten osallisuuden kasvattamisessa sekä tarjottavan ohjelman suunnittelussa ja toteutuksessa tarvitaan aktiivista yhteistyötä kaikkien toimintaan osallistuvien tahojen kanssa.

Toiminnan arviointi ja kehittäminen

Aktiivinen vuorovaikutus, joustava yhteistyö ja ennakkoluulottomuus korostuvat kulttuurikasvatussuunnitelman toteuttamisessa. Palautetta kerätään aktiivisesti Kulttuuripolkuun osallistuvilta lapsilta ja nuorilta sekä heidän kasvattajiltaan ja opettajiltaan. Myös ohjelman järjestäjien ja siihen osallistuvien ulkopuolisten toimijoiden palaute otetaan huomioon. Toimintaa arvioidaan saadun palautteen perusteella.

Kulttuurikasvatussuunnitelman arvioinnissa otetaan huomioon päiväkotien, esiopetuksen ja koulujen toimintaa ohjaavat suunnitelmat. Peruskouluissa opetus perustuu hyväksytyyn opetussuunnitelmaan, varhaiskasvatuksessa varhaiskasvatussuunnitelmaan ja esiopetuksessa esiopetussuunnitelmaan.

Toiminnan viestinnässä noudatetaan kaupungin sisäisen ja ulkoisen viestinnän käytäntöjä ja ohjeistuksia. Viestintää arvioidaan säännöllisesti ja muokataan palautteen perusteella.

Kulttuurikasvatuksen valtakunnalliset verkostot tarjoavat mahdollisuuksia toiminnan arviointiin sekä tiedon jakamiseen. Suomessa lähes joka toisessa kunnassa on käytössä kulttuurikasvatussuunnitelma (tilanne 2020), ja eri puolilla maata kerätyt kokemukset ja toimintamallit tuottavat arvokasta tietoa myös muille jaettavaksi.

Jatkossa Kulttuuripolun toimijoihin voidaan ottaa mukaan uusia yhteistyökumppaneita. Eri-laiset hankkeet ja kehittämistehtävät tarjoavat mahdollisuuksia kulttuurikasvatuksen tutkimiseen, arviointiin ja kehittämiseen.

Hyödyllisiä linkkejä

Kulttuurikasvatussuunnitelma: <https://kulttuurikasvatussuunnitelma.fi/>

Lapsen oikeudet: <https://www.lapsenoikeudet.fi/>

Opetushallitus: <https://www.oph.fi/fi>

Kuntalaki: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2019/20190166>

Porvoon kaupunki: <https://www.porvoo.fi/>

Taidetestaajat: <https://taidetestaajat.fi/>

Taulukko 1

Esimerkki vuoden 2023 Kulttuuripolku-ohjelmasta

VUOSI-LUOKKA	PALVELU	PAIKKA	TOIMIJAT
1–6-vuotiaat	Kuvataideviikot	Päiväkodit	Taidekoulu
3–5-vuotiaat ja esiopetus	Muskari	Päiväkodit	Musiikkiopisto
3–6-vuotiaat	Satuvii kot	Pääkirjasto	Kirjastopalvelut
3–6-vuotiaat	Leiki ja opi -tila	Runebergin koti	Kulttuuripalvelut
3–6-vuotiaat	Entisajan elämää -muistelu-laukku	Päiväkodit	Porvoo museo/ Kulttuuripalvelut
3–6-vuotiaat	Runebergin kodin askareet 1800-luvulla -video	Päiväkodit	Kulttuuripalvelut
5–6-vuotiaat	Soitinesittelyt	Päiväkodit	Musiikkiopisto
5–6-vuotiaat	Kadonneen Maamme-laulun metsästys	Runebergin koti	Kulttuuripalvelut
esiopetus	Museoetsivä-kurssi	Porvoo museo	Museo
1. luokka	Sirkusesitys	Taidetehdas	Kulttuuripalvelut
2. luokka	Konserttievierailu	Taidetehdas	Musiikkiopisto
3. luokka	Valtiopäivän tanssiaiset	Urheiluhalli/ koulut	Kulttuuripalvelut /Porvoo museo
4. luokka	Kuvataidetyöpaja	Taidekoulu	Taidekoulu
5. luokka	Museomysteeri	Porvoo museo	Museo
6. luokka	Museovierailu	Runebergin koti	Kulttuuripalvelut
7. luokka	Taidenäyttelyvierailu Taiteilijan työpaja Oppilastyönäyttely	Taidehalli / Galleria Vanha Kappalaisentalo	Kulttuuripalvelut
8. luokka	DokKino, elokuvaesitys Taidetestaajat	Kulttuuritalo Grand	Kulttuuripalvelut Taidetestaajat
9. luokka	Nykytanssiesitys	Taidetehdas	Kulttuuripalvelut

Liite 1

Kulttuuripolku-toimijat ja oppimisympäristöt

Kaikki Kulttuuripolku-toimijat ovat yhteistyössä vastuussa lasten ja nuorten kulttuurikasvatuksen tasavertaisesta toteutumisesta. Kulttuuripolku toimijoita ovat Porvoon kaupungin varhaiskasvatus ja perusopetus yhdessä kulttuuripalveluiden, Taideoppilaitoksen, kirjastopalveluiden ja Porvoon museon kanssa. Taidetestaajat on valtakunnallinen kulttuurikasvatusohjelma, joka vie joka vuosi Suomen kaikki kahdeksaluokkalaiset ja heidän opettajansa vierailulle yhteen tai kahteen korkealaatuiseen taidekohteeseen ympäri Suomen. Porvoon Kulttuuripolku -ohjausryhmä voi suunnitella ja toteuttaa ohjelmaa yhdessä paikallisten taide- ja kulttuuritoimijoiden kanssa. Porvoossa ja Uudenmaan alueella on runsaasti erilaisia kulttuuri-, taide- ja kotiseututoimijoita. Kyseeseen voivat esimerkiksi tulla kaupungissa toimivat muut kulttuuritalot ja museot, taideyhdistykset ja järjestöt, taiteilijat, seurakunnat, yritykset, kotiseutu- ja kyläyhdistykset, nuorisoseurat jne.

1 Varhaiskasvatus

Porvoossa on 21 kunnallista päiväkotia, 8 yksityistä päiväkotia sekä 18 kunnallista perhepäivähoitajaa ja 10 yksityistä perhepäivähoitajaa (2023). Varhaiskasvatus on osa suomalaista koulutusjärjestelmää sekä tärkeä vaihe lapsen kasvun ja oppimisen polulla. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on tukea lapsen oppimisen edellytyksiä, edistää elinikäistä oppimista ja koulutuksellisen tasa-arvon toteuttamista inklusiivisten periaatteiden mukaisesti. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet on varhaiskasvatuslain perusteella Opetushallituksen antama valtakunnallinen määräys, jonka mukaan paikalliset ja lasten varhaiskasvatussuunnitelmat laaditaan ja varhaiskasvatus toteutetaan. Esiopetus, jota säätelee perusopetuslaki, on osa varhaiskasvatusta. Esiopetusta ohjaa Opetushallituksen määräyksenä annettu Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet.

2 Perusopetus

Porvoon kaupunki järjestää sekä suomenkielistä että ruotsinkielistä perusopetusta. Suomenkielistä perusopetusta järjestetään 11 alakoulussa, kahdessa yläkoulussa ja yhdessä yhtenäiskoulussa. Ruotsinkielistä perusopetusta järjestetään seitsemässä alakoulussa, yhdessä yläkoulussa ja yhdessä yhtenäiskoulussa. Lisäksi Porvoossa toimii yksityinen Fredrika-koulu, jossa järjestetään perusopetusta vuosiluokilla 1–9. Perusopetuksen opetussuunnitelmat perustuvat opetushallituksen määrittämiin opetussuunnitelman perusteisiin. Opetuksen järjestäjällä on vastuu paikallisen opetussuunnitelman laadinnasta ja kehittämisestä. Perusopetusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä on ensisijaisesti huomioitava lapsen etu.

Monialaiset oppimiskokonaisuudet

Ainekohtaisen jaottelun lisäksi kouluissa voidaan toteuttaa opetusta ja oppimista monialaisesti teemoiksi kutsuttujen oppimiskokonaisuuksien avulla. Porvoon suomen- ja ruotsinkielisillä perusopetuspalveluilla sekä varhaiskasvatuspalveluilla on perusopetuksen yhteinen vuosittainen teema, joka suuntaa oppimiskokonaisuuksien suunnittelua ja toteuttamista kaikissa kouluissa ja esiopetuksen yksiköissä. Koulu voi halutessaan toteuttaa tämän

lisäksi muihin teemoihin liittyviä kokonaisuuksia. Teemaa suunnitellaan monialaisesti ja sen valmisteluun tulee ottaa mukaan oppilaita, perusopetuksen opettajia sekä mahdollisesti esiopetuksen edustaja ja vapaa-ajan tehtäväalueen edustaja. Myös varhaiskasvatuksessa oleville lapsille, koulujen oppilaskunnille ja henkilökunnalle, tulee tarjota mahdollisuus esittää teemaehdotuksia. Teeman suunnittelussa ja valinnassa huomioidaan eri oppiaineiden mahdollisuudet olla vuorotellen osana teeman toteuttamista.

3 Kulttuuripalvelut

Taidetehtas

Taidetehtas on kulttuuri- ja kongressikeskus, joka toimii vanhassa teollisuusrakennuksessa. Taidetehtas täyttää kokonaisen korttelin käsittäen kokous- ja tapahtumatiloja, taiteilijoiden työhuoneita, työpajatiloja, vaihtuvia taidenäyttelyitä, Taidetehtaan Tanssikoulun, Porvoon grafiikanpajan, taiteilijaresidenssin, elokuvateatterin, kahviloita ja ravintoloita sekä myymälöitä. Taidetehtaalla sijaitsevassa Studioossa järjestetään työpajoja ja kursseja niin lapsille, aikuisille kuin ikäihmisille. Musiikkistudio on Taidetehtaalla oleva tila musiikinopetukseen, jossa myös järjestetään pienimuotoisia konsertteja. Taidetehtaalla on kaksi tapahtumasalia Avanti-sali ja Tehdassali.

Porvoon Taidehalli

Taidetehtaan toisessa kerroksessa sijaitsee Porvoon Taidehalli, jossa on vaihtuvien nykytaiteen näyttelyiden lisäksi esillä osa Yrjö A. Jäntin taidekokoelmasta. Tilassa toimii myös Taidelainaamo Konsta. Taidehallin yhteydessä sijaitsee lisäksi media- ja installaatiotaiteeseen sekä kuvanveistoon painottava näyttelytila Fikka ja yläaulassa toimiva näyttelytila Kulma.

J. L. Runebergin koti

J. L. Runebergin koti on Suomen vanhin kotimuseo, joka avattiin yleisölle 1882. Museon ainutlaatuinen tunnelma syntyy mm. perheelle kuuluneista huonekaluista, taideteoksista, astioista ja vanhoista huonekasveista. Kesäaikana avoinna oleva Fredrikan puutarha on yksi maamme parhaiten säilyneitä historiallisia kaupunkipuutarhoja. Pihapiirin leikkikivikassa lapset voivat kokeilla erilaisia vanhanajan puuhia. Museon läheisyydessä on kesällä avoinna Walter Runebergin veistoskokoelma. Walter Runeberg oli Suomen kuvanveiston uranuurtaja ja museon kokoelmassa on yli 100 teosta, mm. laaja muotokuvakokoelma, monumenttiteosten luonnoksia ja kipsiveistoksia.

Galleria Vanha Kappalaisentalo

Vanha Kappalaisentalo sijaitsee keskellä Vanhaa Porvoota, ja vuonna 1764 valmistunut rakennus on kaupungin vanhimpia. Vuodesta 1978 alkaen talossa on toiminut vaihtuvien taidenäyttelyiden näyttelytila. Näyttelyohjelmistoon on kuulunut toiminnan alusta alkaen kotimaisen nykytaiteen yksityis- ja ryhmänäyttelyitä, porvoolaistaiteilijoiden takautuvia näyttelyitä ja kulttuurihistoriallisia näyttelyitä. Galleria Vanha Kappalaisentalo on avoinna ympäri vuoden ja näyttelyt vaihtuvat säännöllisesti.

Näsin kartano

Näsinmäellä sijaitseva Näsin kartano kuului 1500-luvulla Uudenmaan kymmenen suurimman kartanon joukkoon. Sen nykyinen päärakennus on todennäköisesti rakennettu 1810–1830-lukujen välisenä aikana. Vuosina 2024–2025 itäuusmaalaiset taide- ja kulttuurialaa, kaupunkikulttuuria ja kansalaistoimintaa edustavat yhdistykset, työryhmät ja yksityishenkilöt sekä luovan alan pienyrittäjät voivat vuokrata historiallisen Näsin kartanon Porvoon kaupungilta käyttöönsä. Tilassa järjestetään vaihtuvia näyttelyitä, työpajoja ja tapahtumia kaikenikäisille.

Länsirannan taideohjelma

Länsirannan taideohjelma on ohjannut alueen taidehankintoja vuodesta 2014 lähtien. Porvoonjoen länsirannasta ja sen lähikortteleista on muodostunut kaikille avoin julkisen nykytaiteen galleriatila. Alueelle on vuodesta 2009 lähtien saatu jo noin 20 uutta taideteosta. Tekijöinä on ollut porvoolaisia, muita suomalaisia ja ulkomaalaisia nykytaiteilijoita.

4 Taideoppilaitos

Taideoppilaitos pitää sisällään Porvoonseudun musiikkiopiston ja Porvoon Taidekoulun, jotka yhdistyivät hallinnollisesti Taideoppilaitokseksi. Omien sisältöjensä lisäksi oppilaitokset tekevät yhteistyötä mm. tapahtumissa ja tuottamalla yhteisiä harrastus- ja opetuspalveluja, kuten Kuvismuskari ja mediaopetus.

Musiikkiopisto

Musiikkiopisto on kahdeksan kunnan alueella toimiva taideoppilaitos, joka tarjoaa lapsille ja nuorille mahdollisuuden harrastaa ja opiskella monipuolisesti musiikkia. Osana kulttuurikasvatussuunnitelmaa musiikkiopisto tarjoaa varhaiskasvatuksen lapsille maksutonta muskaritoimintaa päiväkodeissa osana päiväkotipäivää. Perhepäivähoidon lapsille järjestetään musiikkituokioita musiikkiopiston tiloissa. Lisäksi musiikkiopisto kutsuu lukuvuosittain kaikkien Porvoon koulujen toisen luokan oppilaat konserttiin Taidetehtaan Avanti-saliin ja on myös mukana koulujen harrastamisen mallin palvelujen tuottamisessa.

Taidekoulu

Taidekoulussa opiskellaan kuvan kieltä. Taideteosten tuottamisen sijaan opetellaan erilaisia kuvallisia valmiuksia. Taidekoulussa opitaan käyttämään monipuolisesti erilaisia materiaaleja, työskentelemään yhdessä sekä arvostamaan omia ja muiden oppilaiden töitä. Taidekoulu tarjoaa virikkeellisen ja innostavan opiskeluympäristön sekä työskentelyyn sopivat soveltuvat turvalliset ja monipuoliset materiaalit, jotka tarjoavat jokaiselle oppilaalle mahdollisuuden onnistumiseen ja osaamisen kokemiseen.

Osana kulttuurikasvatussuunnitelmaa taidekoulu tarjoaa kuvataidepajoja suomenkielisissä päiväkodeissa syyslukukaudella ja ruotsinkielisissä päiväkodeissa kevätlukukaudella sekä

taidekoululla toukokuussa 2024. Porvoon koulujen 4. luokkalaisilla on mahdollisuus osallistua lukuvuosittain Kuvataidetyöpajoihin Taidekoululla.

5 Kirjastopalvelut

Porvoon kirjastopalvelut tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia lukemiseen, oppimiseen, tiedonhakuun ja kulttuurin kokemiseen. Porvoon kaupunginkirjasto palvelee pääkirjastossa, lähikirjastoissa Gammelbackassa ja Kevätkummussa, Kerkkoon kirjastossa sekä kirjastoautossa. Kirjasto tekee tiivistä yhteistyötä varhaiskasvatuksen, koulujen ja perheiden kanssa lukutaidon, lukuinnon ja monipuolisen kirjallisuudentuntemuksen edistämiseksi. Myös sanataide on osa kirjaston vakituista toimintaa. Porvoon kaupunginkirjasto on yksi kahdestatoista Helle-yhteistyökirjastosta.

Osana kulttuurikasvatussuunnitelmaa kirjasto tarjoaa varhaiskasvatusryhmille ja ykkösluokille satuviikkoja kaksi kertaa vuodessa kirjastossa, syksyllä ja keväällä. Satuviikoilla tutustutaan vaihtuvan teeman mukaisiin tarinoinhin teeman mukaan sisustetussa satuhuoneessa pääkirjastolla.

6 Porvoon museo

Porvoon museo on Suomen vanhimpia museoita. Se perustettiin vuonna 1896, ja sitä on alusta lähtien ylläpitänyt Porvoon museoyhdistys ry. Porvoon museo toimii Itä-Uudenmaan alueellisena vastuumuseona. Museo vaalii, ylläpitää, tutkii ja välittää Porvoon ja Itä-Uudenmaan alueen aineellista ja aineetonta kulttuuri- ja luonnonperintöä. Museo tuottaa asian- tuntija-, näyttely- ja museokasvatuspalveluja museotiloissaan, eri puolilla toiminta- aluettaan ja verkossa. Museon laajat kokoelmat sisältävät esineitä, taideteoksia ja luonnontieteellisiä näytteitä. Lisäksi museolla on valokuva-arkisto ja historiallinen arkisto.

Porvoon museo tuottaa yleisötyöpalveluja visionaan ”paras käyttöliittymä kulttuuriperintöön” ja toteuttaa missiota läsnä olevasta ja matalan kynnyksen museosta. Porvoon museo tuottaa laajimmat ja saavutettavimmat palvelut alle kouluikäisille ja kouluikäisille Porvoossa ja itäisellä Uudellamaalla.

Porvoon historiallinen kaupunkiympäristö

Porvoon historialliset kaupunkiympäristöt, kuten Vanha Porvoo ja empirekaupunginosa avaavat runsaasti erilaisia oppimisympäristöjä kulttuurikasvatukseen. Porvoon museo tarjoaa kouluille ja päiväkodeille erilaisia teemakävelyjä. Vaihtuvissa näyttelyissä sekä verkkonäyttelyissä Porvoon museo esittelee mm. paikallisessa taiteessa ja kulttuurissa vaikuttaneita suurnimiä, taidesuuntauksia ja teoksia.

Porvoon raatihuone on Suomen vanhin säilynyt raatihuonerakennus (1764). Sen perusnäyttelyt kattavat Porvoon ja sen lähiseudun historian jääkauden päättymisestä aina 1930-luvulle asti. Raatihuoneen viereisessä vuonna 1763 valmistuneessa Holmin talossa voi tutustua varakkaan porvoolaisen kauppiaan kotiin ja talon elämään 1700-luvun lopulla.

7 Taidetestaajat

Taidetestaajat-kulttuurikasvatusohjelma vie joka vuosi Suomen kaikki kahdeksaluokkalaisten – noin 60 000 nuorta ja heidän noin 5 000 opettajaansa – vierailulle yhteen tai kahteen korkealaatuiseen taidekohteeseen ympäri Suomen. Kouluryhmille tarjotaan pääsyliput ja kuljetukset esimerkiksi oopperaan, teatteriin, konserttiin tai taidenäyttelyyn. Vierailut ovat erinomainen tapa tukea opetussuunnitelman tavoitteita.

Taidetestaajat käynnistyi Suomen Kulttuurirahaston toimesta lukuvuosina 2017–2020. Päärahoittajana toimivan Suomen Kulttuurirahaston lisäksi toimintaan on lähtenyt mukaan Svenska kulturfonden. Vuosina 2020-2023 rahoittajien joukkoon liittyi eduskunnan päätöksellä Suomen opetus- ja kulttuuriministeriö. Toimintaa koordinoi Suomen lastenkulttuurikeskusten liitto.